

MILLIY O'QUV DASTURINI AMALGA TADBIQ ETISH, FANLARNI INTEGRATSIYALASHTIRISH

Ismonova Gulchehra Jurayevna

Andijon viloyati Marhamat tumani

7 - umumta'lim maktabi boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Yoqubova Muazzam Xasanboyevna

Andijon viloyati Marhamat tumani

7 - sonli umumta'lim maktabi boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7976763>

Annotatsiya. Ushbu maqolada milliy o'quv dasturlari doirasida fanlarni integratsiyalash masalalari, fanlarni o'qitishning yangicha usullarini optimallashtirish masalalari muhokama etiladi.

Kalit so'zlar: O'quv dasturi, integratsiya, boshlang'ich ta'lim, o'qitish, metod.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 6 noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ilm-fan va ta'lim-tarbiya sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarorida boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalarini kuchaytirish vazifasi qo'yilgan [1]. Chunki, integratsiya boshlang'ich ta'lim jarayonini, o'qitish vositalarini va tarbiya asoslarini uyg'unlikda amalga oshirish imkonini beradi. Shuningdek, boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalari ilm-fan, ishlab chiqarish va amaliyot birligi ta'minlaydi. Shu sababli hozirgi zamon boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalarini hal qilish dolzarb bo'lib turibdi.

ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston boshlang'ich ta'limida integratsiyalash masalalarining asoslari quyidagilardan iborat:

- o'quv dasturlari va ularning mavzulari yagona Milliy o'quv dasturi asosida o'zaro bog'liqlikda ishlab chiqish;
- o'quv darsliklarini nazariy va amaliy, ijtimoiy va kompetensiya jihatdan uyg'unlashtirilgan tarzda yaratish;
- boshlang'ich ta'limda amalga oshirishda tegishli institutlar, laboratoriyalar va ilmiy markazlarning imkoniyatlarida foydalanish;
- yagona Milliy o'quv dasturi asosida tizimli va reysrli bog'liqligini ishlab chiqish;
- boshlang'ich ta'lim va tarbiyaning uzviyligini ta'minlash;
- boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy, o'quv va metodik hamkorligini yo'lga qo'yish;

o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini milliy va xorijiy tajribalar asosida uyg'un baholab borish.

TADVIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Boshlang'ich ta'limda integratsiya quyidagi xususiyatlari bilan ajralib turadi:

- o'quvchilarning bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarini uyg'un shakllantirish;
- boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonini insonparvarlashtirish va demokratlashtirish;
- boshlang'ich ta'lim bitiruvchilarini Prezident va ixtisoslashgan ta'lim muassasalariga hamkorlikda tayyorlash;

- boshlang'ich ta'lim o'quv mashg'ulotlarini turli shakllar asosida tashkil etish;
- boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'zlashtirish darajasini xolis baholashni amalga oshirishda hamkorlik qilish.

Bu xususiyatlar boshlang'ich ta'limning samaradorligini integratsion jarayonlar asosida amalga oshirish imkonini beradi.

Boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalari quyidagi shakllarga ega:

- sinflararo yagona tizimlik;
- maktabdagi sinflararo yagona butunlik va individuallik;
- hududlararo boshlang'ich ta'lim muassasalarining birlashuvi;
- Respublika miqyosida boshlang'ich ta'limning yagona hamkorligi.

Mazkur integratsion shakllar boshlang'ich ta'limning samaradorligini oshirishga amaliy turtki beradi.

Hozirgi zamon boshlang'ich ta'limida eng asosiy masalalardan biri bolalarni zamon talablari asosida tarbiyalashdir. Shu sababli yangi "Tarbiya" fani ishlab chiqilib amaliyotga joriy etildi. Mazkur fan vositasida tarbiya masalasida quyidagi integratsion jarayonlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq bo'ladi:

- o'quvchilar tarbiyasida oila, jamoatchilik va mutaxassislar guruhlarining o'zaro hamkorligini yo'lga qo'yish;
- tarbiyaviy jarayonning yagona tizimini shakllantirish;
- tarbiyalanganlik darajasini baholashning uyg'unlashgan indikatorlarini ishlab chiqish;
- tarbiya jarayonida nazariy va amaliy hamkorlikning uyg'unlashuviga erishish.

Boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalari maktab jamoasi bosqichida hal qilinishi kutilgan samarani beradi. Shu sababli amalga kiritilayotgan yagona Milliy o'quv dasturining asosiy mohiyati ta'lim va tarbiya jarayonini integratsiya, ya'ni o'zaro birlikda tashkil qilish asoslari tashkil qiladi. Buning uchun oliy pedagogik ta'lim muassasalari va umumiy o'rta ta'lim muassasalarining o'zaro hamkorligini yo'lga qo'yish lozim bo'ladi [2].

XULOSA VA MUNOZARA

Shunday qilib, boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalarini hal etish uchun nazariya va amaliyot uyg'unligiga asoslanish kerak. Bu borada olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarini muvofiqlashtirish va ularning tajribalaridan foydalanish taqozo etiladi [3].

Boshlang'ich ta'limda integratsiya masalalarini hal qilishda ta'lim, o'qitish va tarbiya jarayonlarining birligi e'tibor berish maqsadga muvofiq bo'ladi. Ayna mana shu boshlang'ich ta'limda integratsion jarayonlarni kutilgan darajada amalga oshirish imkonini beradi.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 6 noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ilm-fan va ta'lim-tarbiya sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. // "Xalq so'zi" gazetasi 2020 yil 7 noyabr soni.
2. Mardonov Sh.Q. Pedagogika fanidan o'qitishning elektron-modulli didaktik ta'minotini ishlab chiqish texnologiyasi. T., 2021.
3. Karimjonov A., Ochilov F.I. Boshlang'ich sinflarda ta'lim-tarbiya muammolari. T., 2021.
4. Umarova Z.A. Boshlang'ich ta'lim didaktikasi. Academic research in educational sciences, Issue 2, 2021, pp 556-562.

5. Jabborova Onaxon Mannapovna, Ismoilova Dilafruz Muxiddinovna. (2020 yil, may). Boshlang'ich ta'limni optimallashtirish. ACADEMICIA: Xalqaro multidisipliner tadqiqot jurnali, 10(5), 1229-1232.

INNOVATIVE
ACADEMY